

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Бойко Оксана Ярославівна**, 1975 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2001 році Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича і отримала повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство», працює суддею Одеського окружного адміністративного суду, м. Одеса, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Державного податкового університету, Міністерства фінансів України, м. Ірпінь, від «29» квітня 2025 року № 463, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –	Тетяни Мацелик , доктора юридичних наук, професора, професора кафедри фінансового та податкового права Державного податкового університету
Рецензента –	Олександра Ситникова , кандидата юридичних наук, доцента кафедри фінансового та податкового права Державного податкового університету
Офіційних опонентів –	Євгена Легези , доктора юридичних наук, професора, професора кафедри публічного та приватного права Університету митної справи та фінансів Наталії Литвин , доктора юридичних наук, професора, професора кафедри службового та медичного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка Любові Крупнової , доктора юридичних наук, професора, професора кафедри кримінально-правових та адміністративно-правових дисциплін Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»,

на засіданні «18» червня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» **Бойко Оксані Ярославівні** на підставі публічного захисту дисертації «Адміністративно-правові засади

реалізації суддею дискреційних повноважень у адміністративному судочинстві» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Державному податковому університеті, Міністерства фінансів України, м. Ірпінь.

Науковий керівник доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України **Рябченко Олена Петрівна**, професор кафедри фінансового та податкового права Державного податкового університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного державною мовою, і є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, містить нові науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні теоретичних та практичних проблем розкриття адміністративно-правової природи, меж та особливостей реалізації суддею дискреційних повноважень у адміністративному судочинстві, що має істотне значення для галузі знань 08 «Право». Зокрема, уперше дискреційні повноваження судді адміністративного суду визначено з огляду на визнання судді як учасника адміністративного судочинства із відповідною процесуальною компетенцією, застосування якої виходить з реалізації положень Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи № R (80) 2 від 11 березня 1980 р. та цільового характеру свободи вибору в межах вимог КАС України. Обраний підхід дав змогу сформулювати ознаки дискреційних повноважень адміністративного суду (судді); обґрунтовано запобіжники зловживання суддею адміністративного суду своїми дискреційними повноваженнями та здійснено їх систематизацію в три групи: запобіжники законодавчого, правозастосовного й правоосвітнього характеру; упорядковано критерії реалізації суддею адміністративного суду дискреційних повноважень залежно від характеру судового рішення, яке ухвалюється судом, та виділено критерії, які застосовуються під час: ухвалення судового рішення за сутністю справи; постановлення ухвали з процесуальних питань.

За свої змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (із змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами).

Здобувачка має 7 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті

у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України та 1 стаття, опублікована в періодичному науковому виданні, що внесене до наукометричної бази Scopus:

1. Antoshkina V., Shevchenko D., Shchokin R., Boiko O., Fokin Ya. The practice of legal interpretation by judicial authorities in Ukraine: theoretical and organizational principles. *Relacoes Internacionais no Mundo Atual*. 2023. Vol. 3, Issue 41. P. 506–523. URL : <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85177640895&origin=recordpage> (Scopus, ISSN 23162880).

2. Бойко О. Я. Значення дискреційних повноважень судді адміністративного суду у реалізації права на справедливий суд. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. № 3. С. 52–56. URL : http://pjuv.nuoua.od.ua/v3_2022/12.pdf

3. Бойко О. Я. Принципи адміністративного судочинства як принципи реалізації дискреційних повноважень судді у адміністративному судочинстві. *Право і суспільство*. 2022. № 5. С. 140–145. URL : http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2022/5_2022/21.pdf

4. Бойко О. Я. Дискреційні повноваження судді адміністративного суду як елемент системи його процесуальних повноважень. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2022. № 57. С. 56–59. URL: <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc57/12.pdf>.

5. Бойко О. Я. Засоби попередження зловживання дискреційними повноваженнями суддею адміністративного суду. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2022. Випуск 3. С. 55–61. URL : <http://www.nvppp.in.ua/vip/2022/3/10.pdf>.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор **Легеза Євген Олександрович**, професор кафедри публічного та приватного права Університету митної справи та фінансів, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. У дисертаційному дослідженні запропоновано доповнити перелік ознак реалізації дискреційних повноважень адміністративного суду за результатами розгляду справи додатковою ознакою здатності адміністративного суду в результаті реалізації своїх дискреційних повноважень владно впливати на реалізацію суб'єктами публічної влади свого адміністративного розсуду й у такий спосіб здійснювати судовий контроль. Така пропозиція сформульована на підставі опрацювання міжнародного досвіду діяльності суб'єктів судової юрисдикції стосовно оскарження актів публічної влади, а також досвіду діяльності, власне, суб'єктів публічної влади (с.183) і викликає неабияку зацікавленість, особливо в умовах воєнного стану, коли суттєво підвищуються вимоги до законодавчих гарантій законності публічно-владної діяльності. У

зв'язку з цим доцільно вказати про те, які конкретні зміни до законодавства доцільно запропонувати.

2. Класифікація наукових досліджень, присвячених проблемі розкриття сутності дискреційних повноважень здійснена за системним підходом, що дозволило дисертантці врахувати погляди вчених-дослідників у різних аспектах цієї категорії. Разом з тим, предмет виконаного дослідження стосується реалізації судової адміністративної юрисдикції, що визначає доцільність поглибленого вивчення робіт, в яких піддана аналізу судова дискреція.

3. Серед міжнародних стандартів здійснення правосуддя виділено виконання суддею вимоги щодо забезпечення балансу публічного та приватного інтересів під час розгляду й вирішення справи. Враховуючи предмет дослідження, доцільно сформулювати авторський підхід щодо способів врахування зазначеної вимоги в адміністративному судочинстві при реалізації суддею дискреційних повноважень.

4. У дисертації запропоновано розглядати систему запобіжників зловживання суддею адміністративного суду (судом) своїми дискреційними повноваженнями комплексна, де елементами визнаються відповідні заходи до різних суб'єктів судового адміністративного процесу – не тільки суддів, а й учасників. Такий підхід не сприймається беззаперечно, враховуючи, що процесуальна компетенція учасників судового адміністративного процесу виходить за межі предмету наукового дослідження.

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор **Литвин Наталія Анатоліївна**, професор кафедри службового та медичного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Серед запобіжників зловживання суддею адміністративного суду своїми дискреційними повноваженнями виділено окрему групу – запобіжники правоосвітнього характеру. Такий підхід потребує додаткових пояснень, враховуючи, що статтею 45 Кодексу адміністративного судочинства України передбачено вимоги щодо неприпустимості зловживання процесуальними правами.

2. Здобувачкою обгрунтовано пропозицію щодо «закріплення сутності дискреційного характеру повноважень у процесуальному законодавстві» (с. 100). Зазначена пропозиція не може сприйматись як беззаперечна, враховуючи існуючі основні правила законодавчої техніки, серед яких такі загальні правила як: дотримання єдності термінології; поширення загальних нормативних визначень (орієнтирів) на конкретні положення, які з ними кореспондують (ними охоплюються); обов'язкове відображення застережень щодо загальної норми (основного правила) у разі наявності альтернатив чи винятків; пріоритет спеціальної норми щодо загальної. Дотримання зазначених правил передбачає, серед усього – чітке викладення положень про сутність зазначеного характеру повноважень, які потрібно закріпити у нормі права. Враховуючи наявність оцінних понять, за допомогою яких розкривається

сутність (наприклад – «певний ступінь свободи» (с. 100)), складно передбачити зміст відповідної норми.

3. У дисертації здійснюється аналіз наукових положень, сформульованих вченими – представниками науки цивільного процесу, щодо сутності судової дискреції з приводу можливості їх використання для дослідження дискреційних повноважень судді в адміністративному судочинстві. Такий аналіз методологічно виправданий, зважаючи на суголосний характер принципів цивільного та судового адміністративного процесів. Поряд із цим, бажаним виглядає розмежування особливостей реалізації суддею дискреційних повноважень у цих формах судового процесу – адміністративному та цивільному.

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор **Крупнова Любов Василівна**, професор кафедри кримінально-правових та адміністративно-правових дисциплін Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Авторка слушно зазначає про шкоду, яку завдає зловживання суддею своїми повноваженнями як суб'єктивним правам учасників судового процесу, так і цілям адміністративного судочинства. Вказано і про негативні наслідки для процедур судового розгляду та про негативний вплив на ефективність судочинства в цілому (с. 94). Разом з тим, при розкритті особливостей поняття «зловживання» стосовно судді адміністративного суду як владного суб'єкта (с. 94-95) доцільно врахувати ризик вчинення корупційних дій як наслідок зловживання.

2. У дисертаційному дослідженні дискреційні повноваження судді адміністративного суду аналізуються, виходячи з їх місця у процесуальній компетенції та значення для вирішення справи адміністративної юрисдикції. Такий підхід є цілком виправданим, зважаючи на предмет дослідження. Поряд із цим, процесуально-процедурний аспект наукового аналізу визначає доцільність виділення категорій публічно-правових спорів, для вирішення яких найчастіше застосовується судова дискреція.

3. Серед положень наукової новизни вказано про удосконалення визначення принципів адміністративного судочинства (с. 10). Як відомо, принципи адміністративного судочинства визначені нормами Глави 1 Кодексу адміністративного судочинства України. У зв'язку з цим потребує додаткового пояснення, в чому саме полягає зазначене авторкою удосконалення?

Рецензент – кандидат юридичних наук **Ситников Олександр Федотович**, доцент кафедри фінансового та податкового права Державного податкового університету, надав позитивну рецензію із зауваженнями:

1. Зміст терміну «дискреційні повноваження судді» передбачає розкриття не лише прав судді застосовувати відповідні права, але й обов'язки. Разом з тим, у дисертації зазначений термін розглядається комплексно. Зважаючи на вказане, виникає необхідність надання додаткових обґрунтувань змісту відповідних обов'язків.

2. Не применшуючи здобутків дисертантки та наукове значення дослідження, разом з тим, доцільно дослідити питання застосування дискреційних повноважень у процесі організації правосуддя.

3. В роботі доведено, що застосування судового розсуду іманентне реалізації функціональних повноважень адміністративного суду щодо: планування та встановлення судом строків здійснення процесуальних дій; кількісного та якісного заощадження процесуальних ресурсів адміністративним судом; забезпечення відповідності актів суду обставинам конкретної справи. Разом з тим, перелік функціональних повноважень може бути розширений шляхом урахування окремих дискреційних повноважень судді, що набуває особливого значення в умовах воєнного стану.

Голова ради – доктор юридичних наук, професор **Мацелик Тетяна Олександрівна**, професор кафедри фінансового та податкового права Державного податкового університету, без зауважень.

Рябченко Олена Петрівна, доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри фінансового та податкового права Державного податкового університету, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5(п'ять) членів ради,

«Проти» НЕМАЄ членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Оксані Бойко** ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Тетяна МАЦЕЛИК

